



ZDRAVOTNÝ STAV JEDLÍN NA SLOVENSKU V ROKU 2022

Andrej Gubka

Gubka, A.: Forest health of Fir stands in Slovakia in 2022. APOL, 2023, vol. 4, no. 2, p. 315–317.

Abstract: Even in 2022, we noticed a gradual decrease in accidental felling in fir stands. It had a volume of 58,929 m³. It is the smallest volume of accidental felling since at least year 1996. Again, abiotic harmful agents are the most significant with a felling volume of 39,587 m³. They are followed by fungal pathogens (8,974 m³), bark beetles and wood-destroying insects (5,031 m³), anthropogenic agents (3,056 m³) and finally other biotic harmful agents (2,281 m³).

Key words: fir; accidental felling; abiotic factors; bark beetles

Náhodné ťažby v jedľových porastoch boli v rokoch 2019 a 2020 ustálené na úrovni cca 120 tis. m³. V roku 2021 sme však zaznamenali významný pokles na takmer 68 tis. m³. Rok 2022 priniesol ďalší, aj keď nie tak významný pokles. Náhodná ťažba v jedľových porastoch dosiahla úroveň takmer 59 tis. m³ drevnej hmoty. Táto hodnota predstavuje zhruba polovicu z dlhodobého priemeru náhodnej ťažby zaznamenatej za roky 1996 až 2022 (120 tis. m³).

Jednoznačne najvýznamnejším faktorom ovplyvňujúcim náhodnú ťažbu v jedľových porastoch boli abiotické škodlivé činitele. Náhodná ťažba klesla v tejto kategórii oproti roku 2021 o 6,9 tis. m³ na úroveň 39 587 m³. Zmena oproti roku 2021 nastala pri vplyve patogénnych húb. V roku 2022 sme zaznamenali nárast náhodnej ťažby spôsobenej ich vplyvom, a to na úroveň 8 974 m³, čo je nárast o takmer 2 500 m³ oproti roku 2021. Huby sa tak stali v jedľových porastoch druhým najvýznamnejším škodlivým činiteľom. Podkôrny hmyz zapríčinil náhodnú ťažbu v jedlinách v objeme 5 031 m³, čo je značný pokles s porovnaním v roku 2021 (8 780 m³). Ako štvrtá najvýznamnejšia kategória škodlivých činiteľov sú antropogénne činitele, pričom z dôvodu ich pôsobenia bolo v roku 2022 spracovaných 3 056 m³ drevnej hmoty. Na záver ostávajú rôzne biotické škodlivé činitele. Pre ich pôsobenie bolo spracovaných 2 281 m³ drevnej hmoty.

Tabuľka 1. Štruktúra náhodnej ťažby jedle podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov v roku 2022

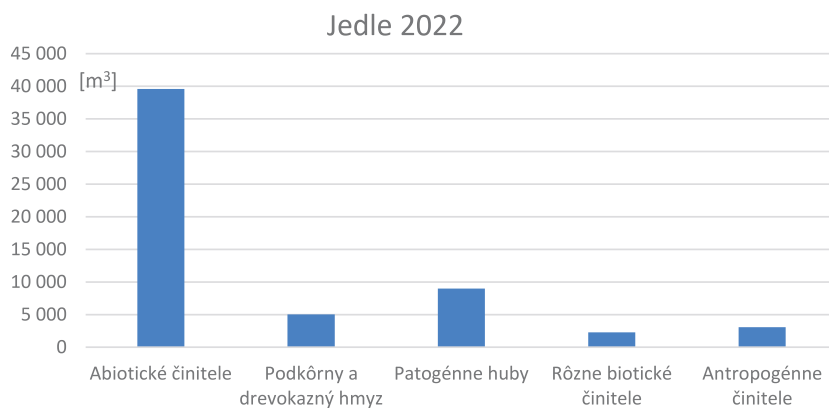
Table 1. Structure of accidental fir felling according to the main groups of harmful factors in 2022

Skupiny škodlivých činiteľov	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]
Abiotické činitele	39 587
Podkôrny a drevokazný hmyz	5 031
Patogénne huby	8 974
Rôzne biotické činitele	2 281
Antropogénne činitele	3 056
Spolu	58 929

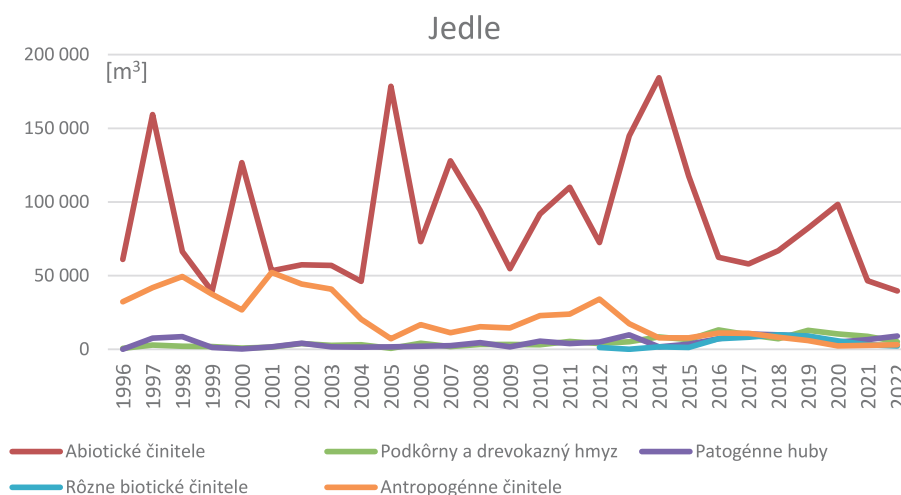
Prognóza vývoja zdravotného stavu jedlín

Abiotické škodlivé činitele majú dlhodobu najvýznamnejší vplyv na jedľové porasty a je veľmi pravdepodobné, že toto pravidlo bude platiť aj v nasledujúcich rokoch. Vetrom a snehom, a najmä suchom, poškodené a oslabené stromy, však môžu vytvárať vhodné podmienky pre rozvoj ostatných biotických škodlivých činiteľov. Veľkou otázkou do budúcnosti bude vykazovanie škôd spôsobených zverou. Najmä v mladých porastoch je zver významným faktorom ovplyvňujúcim mladé porasty, no stále nemáme dostatočne zdokumentovaný

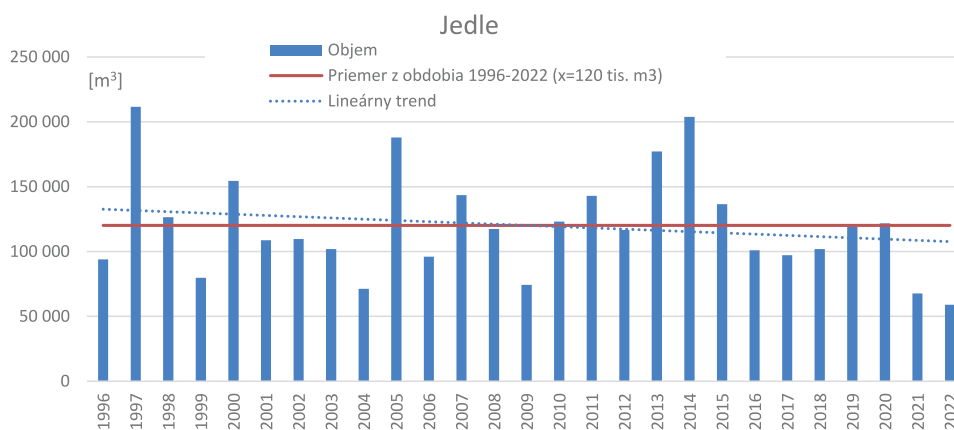
reálny dopad. Aj keď sa zdá zdravotný stav jedlín v posledných troch rokoch viac-menej stabilizovaný nie je vylúčené, že sa vplyvom klímy aktivizuje niektorý zo škodcov alebo patogénov a môže lokálne spôsobovať významnejšie škody.



Obrázok 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby jedle v roku 2022 podľa hlavných skupín škodlivých činiteľov
Figure 1. Volume of accidental felling of fir in year 2022 according to the main groups of harmful factors



Obrázok 2. Vývoj náhodnej vykonanej ťažby jedle podľa vybraných skupín škodlivých činiteľov
Figure 2. The volume of sanitary felling of fir timber by selected groups of pest agents



Obrázok 3. Vývoj objemu vykonanej náhodnej ťažby jedle v rokoch 1996 – 2022
Figure 3. Development of the volume of accidental felling of fir in years 1996–2022

Podakovanie

Túto prácu podporila Agentúra na podporu výskumu a vývoja na základe zmluvy č. APVV-19-0116, APVV-19-0119, APVV-22-0399, APVV-21-0131 a APVV-22-0545; Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky na základe položky č. 08V0301 („PROMOLES“) a Ministerstvom obrany SR.

ADRESA

Ing. Andrej Gubka, PhD.
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen
Lesnícka ochranná služba
Lesnícka 11
SK-969 01 Banská Štiavnica
e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org